

Zbal' sa a pod' do Mjanmarska (Barmy)

(tlačová správa)

Dňa **14. februára 2020** sa vo **Vlastivednom múzeu v Považskej Bystrici** v zriaďovateľskej pôsobnosti **Trenčianskeho samosprávneho kraja** konala beseda venovaná poznávaniu zaujímavých krajín, určená všetkým milovníkom cestovania a nevšedných zážitkov. Ďalší z pravidelných cestovateľských večerov z cyklu „**Zbal' sa a pod'**“ priniesol návštevníkom dávku exotiky, ktorou oplýva pre turistov ešte stále nepreskúmaná krajina - **Mjanmarsko**. So svojimi zážitkami z dvojtyždňového poznávania „ukrytého raja“ sa s nami prišla podeliť Považskobystričanka **Katarína Kočudáková**. Do krajiny plnej zaujímavostí pricestovala v novembri 2019 prostredníctvom cestovnej kancelárie a v spoločnosti skupinky ďalších turistov, s ktorými vytvorili skvelú partiu a dodnes sú v kontakte.

Exotické **Mjanmarsko** nie je miestom, kam by sa hrnuli davy slovenských turistov a veľa ľudí ani netuší, kde sa vlastne nachádza. Krajina juhovýchodnej Ázie, ktorej brehy obmýva Indický oceán, susedí s Bangladéšom, Indiou, Čínou, Laosom a Thajskom. Zaberá plochu 676 578 km² a žije tu viac ako 56 miliónov obyvateľov, ktorí sú príslušníkmi niekoľkých desiatok (135) etnických skupín - najpočetnejší - Barmánci (70 %).

Mjanmarsko je definované ako najbudhistickejšia krajina na svete. V roku 1989 zmenila názov z Barmy na Zväz Myanmar (dnes Mjanmarská zväzová republika). Nový názov zaviedla barmská vojenská vláda ako znak dištancovania sa od britskej koloniálnej minulosti. Vláda nemala zmysel pre demokraciu, slobodu slova či prejavu a ešte pred niekoľkými rokmi bola krajina pre turistov uzavretá a len postupne začína svetu sprístupňovať niektoré svoje časti. Viac ako polovicu zaberajú bohaté lesy, nížiny s úrodnými poľami, hornaté územia a niekoľko stoviek kilometrov nádherných pláží. Celkovú atmosféru dotvárajú úchvatné historické pamiatky i tradičné obydlia z palmových listov. Dokonca sa Mjanmarsku pre bohaté pamiatky začalo hovoriť „**Krajina zlatých pagod**“.

Skupinka slovenských turistov pod dohľadom skúseného sprievodcu, sa ubytovala v hoteli v meste **Mandalay**, ktoré je druhé najväčšie po **Rangúne** (bývalom hlavnom meste).

Neipyijto – súčasné hlavné mesto, prezývané „mesto duchov“, bolo umelo vybudované na mieste, kde bola predtým džungľa a niekoľko menších dedín a na jeho vytvorení sa podieľali desiatky tisíc robotníkov.

Inšpirujúca pre našich slovenských dobrodruhov bola návšteva miestnych trhov v bočných uličkách mesta Mandalay, kde mohli obdivovať rôzne remeselnícke dielne. V jednej z nich vyrábali sošky Budhu z mramoru, v ďalšej tkali vlákno hodvábu. Katku zaujala zlatotepecká dielňa, kde namáhavým spôsobom pomocou papiera z bambusu vyrábajú asi šesť hodín zlaté lístky, ktoré používajú na zdobenie sôch Budhu. Niekoľko zlatých lístkov nám priniesla aj na ukážku.

Po krajine sa presúvali vlastným autobusom a museli dbať aj na vhodné oblečenie. Ramená a kolená nesmeli byť odhalené a prehliadku pagody ako i iných posvätných miest museli absolvovať bosí, čo v 40 stupňových horúčavách určite nebolo jednoduché. Navštívili i mesto **Amarapura**, južne od Mandalay, kde sa nachádza najdlhší teakový most na svete s dĺžkou 1,2 km (U Bein Bridge). V krajine nebolo nezvyčajné stretnúť mnícha, keďže asi každý desiaty obyvateľ je mních a mnohí z mužov odchádzajú, aspoň na istý čas, do kláštora. Mnísi nosili bordové odevy a mladí chlapci biele. Napriek tomu, že obyvatelia sú veľmi chudobní, každý deň niečo darujú chrámom, buddhistickým kláštorom a mníchom, pretože veria, že keď raz oni budú niečo potrebovať, tak sa im to vráti. Vďaka spomínaným darom tu neustále stavajú nové pagody a rekonštruujú staré. Vedľa kláštora sa nachádzala škola, kde mali deti predpísané rovnošaty – tmavozelené dlhé sukne. Skupinka slovenských turistov ďalej smerovala na výlet popri najdlhšej rieke v krajine – **Iravadi** do mestečka **Mingun**, kde sa nachádza druhý najväčší zvon na svete, vážiaci až 90 ton (prvý v Moskve), a tiež najväčšia nedokončená pagoda Pahtodawgyi. Na zaujímavú prechádzku ich previezli konské drožky, ktoré sú ďalšou obľúbenou turistickou atrakciou. Zaujímavá bola i prehliadka botanickej záhrady s vyhliadkovou vežou, či návšteva zlatého paláca z teakového dreva, kopec Mandalay Hill, či najväčšia kniha na svete zapísaná medzi pamiatky UNESCO. Navštívili tiež cisársky zlatý palác, ktorý bol v roku 1945 zničený a v roku 1996 zreštaurovaný do pôvodnej podoby. Zastavili sa tiež pri pagode Mahamuni s jednou s najuctievanejších barmských sôch Buddhu. Soška je pôvodne bronzová, no priliepaním zlatých lístkov je teraz na nej asi 15 cm vrstva zlata. K soškám Buddhu je zakázané otáčať sa chrbtom. Ďalšou zastávkou bol chrámový komplex **Sagaing** – duchovné centrum Mjanmarska. Mníšky mali oblečené bledoružové habity a procesie žien prinášali do kláštorov dary, na ktoré boli odkázané. Nenechali si ujsť ani prehliadku tajomného mesta **Bagan**. Jeho komplex je veľmi rozľahlý, zaberá tisícky pagod

a môžete ho spoznávať dokonca z vtáčej perspektívy počas letu balónom. Katka sa pohrávala s myšlienkou absolvovať aj tento zážitok, i keď cena 300 eur na osobu za 45 minútový let nebola zanedbateľná, no posledné dve miesta v balóne rozhodli, že miesto prenechá iným záujemcom zo skupiny slovenských turistov. Vychutnala si aspoň pohľad na 30 vzlietajúcich balónov, čo bolo tiež nezabudnuteľným zážitkom.

Nenechali si ujsť ani jazero **Inle** dlhé 22 km a široké 11 km. Na území jazera žije viac ako 70 tisíc ľudí, ktorí majú svoje domčeky postavené na drevených koloch a aj keď na prvý pohľad pôsobia ako chatrče, majú zavedenú elektriku a aj vodovodné potrubie s pitnou vodou. Inle má široké spektrum využitia, no nachádzajú sa tu aj rôzne dielne na výrobu cigár, šperkov zo striebra, tkania látok, hotely, reštaurácie, škola, pošta, dokonca aj pagody a chrámy - to všetko na vode. Ľudia sa všade presúvajú na malých loďkách.

S buddhizmom sa spája aj ďalšia zaujímavosť Mjanmarska – zlatý balvan Kyaikto, ktorý balansuje na hrane šikmej skaly a pôsobí tak, akoby sa mal každú chvíľu zrútiť do údolia. Podľa buddhistov balvan vyvažujú dva Buddhove vlasy. Obyvatelia sem prichádzajú za meditáciami a modlitbami a lepia na balvan lístky zlata.

Navštívili tiež pagodu **Shwedagon**, kde sa nachádza údajne viac zlata ako vo všetkých britských bankách.

K Mjanmarsku neodmysliteľne patria aj ručne šľahané cigary (cheroot cigary), výborné pivo Mjanmar či víno, pestovanie exotického ovocia, čaj a tiež nerastné bohatstvo: ropa, zemný plyn, zlato, cín.

Typickým znakom mužov je krvavý úsmev, ktorý je spôsobený žutím **betelu**. Táto ľahká droga sa pripravuje z betelového orechu zabaleného do listu stromu, ktorý sa potrie vápnom, zroluje sa a môže naplno prejaviť všetky svoje povzbudzujúce účinky. Chlapi tieto listy žujú dlhé hodiny, niektorí aj nepretržite celý deň, pričom vyplývajú sliny krvavočervenej farby.

Ďalšia nevšedná vec sú chlapi v sukniach. **Longi**, ako sa táto sukňa nazýva, nemá žiaden gombík, ani zips a upevňuje sa len zakasaním okolo pásu. Longi nenosia len muži, ale často aj ženy.

Charakteristickým znakom mjanmarských žien (občas aj mladých chlapcov) je tvár pomalovaná bielou farbou. Ide o rozdrvenú kôru stromu **tanaka**, ktorá sa zmieša s vodou a vytvorí sa zmes, ktorá sa nanáša na pleť. V ázijských kultúrach sa biela farba považuje za

symbol krásy a okrem toho tanaka slúži aj ako prirodzená ochrana pred slnečným žiarením. Katka nám túto špeciálnu farbu priniesla aj na ukážku a mali sme možnosť vyskúšať sa ňou natrieť.

Krajinu preslávili aj tzv. „dlhokrké alebo **žirafie ženy**“ z horského kmeňa Padaungov, ktorého príslušníčky majú na svojich krkoch bizarnú ozdobu v podobe mosadzných kruhov.

Dôvod, prečo to vlastne robia je neznámy, ale hovorí sa, že kedysi to slúžilo ako obrana proti šelmám, iná verzia je, že ich nosili preto, aby boli neatraktívne pre mužov z okolitých kmeňov.

Ak by ste mali záujem krajinu navštíviť, pocítiť jej atmosféru a vidieť všetky nespočetné krásy a zaujímavosti na vlastné oči, budete potrebovať víza, ktoré sa dajú vybaviť aj prostredníctvom internetu za cca 50 dolárov.

Záver diskusného večera patril otázkam poslucháčov a tradičnej súťaži, v ktorej prednášajúca Katka Kočudáková, položila súťažnú otázku súvisiacu s prednáškou. Výherca si odniesol hodnotné publikácie. Cestovateľského večera „**Zbaľ sa a pod' do Mjanmarska (Barmy)**“ sa zúčastnilo **50 návštevníkov**.

Dňa 17. 2. 2020, Mgr. Paulína Prengelová

Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici